

Cuceriți munții împreună

Recomandări pentru fermieri, procesatori, distribuitori
și comercianți de produse agro-alimentare de munte –
cum să cooperăm pentru a crește beneficiile comune?

Introducere

Ați visat vreodată ca produsul Dumneavoastră să fie la fel de faimos precum Coca Cola? Sau să aveți mijloacele financiare pentru a vă promova produsele și pentru a vă asigura o cifră de afaceri echilibrată, lucrând în același timp într-un mod durabil? Este posibil!

În Oppdal, Norvegia, 27 agricultori producători de cartofi au înființat o cooperativă în cadrul căreia tratează împreună sortarea, împachetarea și comercializarea cartofilor. Această societate oferă de asemenea sprijin și consultanță membrilor săi: de exemplu în extinderea afacerii, accesarea fondurilor naționale și formare profesională. Mai mult, împreună ei au creat o nouă marcă, numită „Cartofi de munte din Oppdal”. Această denumire le-a facilitat accesul pe piața alimentară națională și la servicii de consultanță referitoare la inovarea produselor lor. Cooperativa le-a oferit șansa de a achiziționa materiale pentru ambalare în cantități mai mari și de a economisi costuri.

În concluzie, colaborarea tuturor actorilor implicați în producția și distribuția produselor alimentare din zone de munte poate duce la îmbunătățirea vânzărilor într-un mod durabil. Totul începe însă cu o bună comunicare.

Această broșură oferă sfaturi și recomandări pentru cooperare și comunicare efectivă între toți actorii implicați.

Beneficiile comunicării.

Stabilirea și întreținerea contactelor

Totul începe cu comunicarea. Adesea persoanele implicate în sistemul de producție și distribuție al produselor alimentare din zona de munte (în acest caz fermieri, procesatori și comercianți cu amănuntul) au o percepție sau așteptări diferite de la același produs. Se întâmplă ca aceste idei să nu le fie cunoscute celorlalți actori, ori ca pentru ei acestea să fie mai puțin importante: poate că fermierii sunt de părere că un mediu de producție natural este cel mai important, în timp ce comercianții sau distribuitorii consideră ambalajul și gustul ca fiind cel mai important atribut al unui produs. Sau poate procesatorii consideră importantă păstrarea producției la scară mică (și astfel o gestionare mai ușoară) ca fiind cheia succesului, în timp ce pentru distribuitorii de produse, acest lucru reprezintă o barieră importantă în desfacerea pe piațe.

Cercetările întreprinse la inițiativa Euromontana - Asociația Europeană pentru Zonele Montane (vezi date de contact la finalul broșurii), în 6 țări (Franța, Austria, Marea Britanie, Norvegia, Slovenia și România) au arătat că nevoile și așteptările actorilor implicați în lanțul de producție, distribuție și aprovizionare al produselor agro-alimentare de munte variază de la grup la grup:

Majoritatea **fermierilor** intervievați necesită sprijin cu privire la:

- unitățile de procesare la scară mică (în special modernizarea acestora și normele de igienă)
- sprijinirea inițiativelor locale pentru acțiuni colective (financiar și consiliere)

Procesatorii ar dori să obțină sprijin pentru:

- Adaptarea tehnologiilor
- Promovare
- Abordări de tip lanț pentru mici întreprinzători

Comercianții și distribuitorii încurajează comunicarea și cooperarea între producători și procesatori, pentru a oferi cantități suficiente de produse și pentru a asigura disponibilitatea produselor tot timpul anului.

Cheia găsirii soluțiilor adecvate pentru fiecare actor este discutarea acestor perspective și nevoi diferite între toți actorii implicați în lanțul de producție, procesare și comercializare al produselor de munte. Astfel, cererea de pe piață și capacitatea de producție pot fi coordonate și așteptările fiecărui actor satisfăcute. Buna comunicare între partenerii și actorii unui lanț de producție/distribuție este cheia succesului punerii produselor de munte pe piață și al distribuirii lor.

Posibilitățile oferite de o rețea de succes sunt aproape nelimitate:

Nenumăratele fațete pozitive ale unei cooperări de succes

Ambalajele sau alte materii prime pot fi achiziționate în comun la prețuri competitive

Sarcinile legate de producție pot fi împărțite între diferiții producători (fiecare concentrându-se pe punctele sale forte, pe perioada optimă de producție, etc)

Continuitatea în producție și volume stabile de produse pot fi asigurate pe o perioadă mai lungă

Noi piețe de desfacere pot fi explorate împreună

Anumite fonduri pot fi accesate mai ușor de către un grup de producători decât individual

O marcă comună pentru produse poate fi stabilită mai ușor în cadrul unei cooperative/asociații

Costurile pentru promovare și publicitate pot fi împărțite între participanți

Toate aceste activități au beneficii clare:

- Economisiți costuri (prin împărțirea costurilor de promovare, cumpărarea materialelor în comun, mai ieftin)
- Estimați cu mai multă precizie cererea de produse pe piață și răspundeți acesteia
- Asigurați continuitatea aprovizionării
- Creșteți cota de piață și cifra de afaceri
- Identificați soluții la problemele legate de procesul fizic de producție, capacitatea de producție, și promovarea produselor
- Asigurați un produs de calitate și sprijiniți inițiativele de a dezvolta produsul în funcție de cererea pieței
- Mențineți o producție viabilă la scară mică și de calitate
- Dezvoltați împreună planuri de afaceri și de marketing de succes
- Minimizați concurența și încurajați cooperarea cu partenerii dumneavoastră
- Cooperați pentru a distribui produse la nivel local și regional
- Organizați un sistem de transport durabil pentru livrarea produselor
- Dobândiți succesul în marketing și promovare prin utilizarea consecventă a unei singure mărci, care poate atrage atenția consumatorului și câștiga fidelitatea acestuia

Cum să ajung acolo?

Până acum am discutat despre necesitatea de a comunica și colabora în cadrul lanțului de producție, procesare și distribuție și despre beneficiile implicite. Mai jos vă prezentăm câțiva pași în acest sens, dintre care îi puteți alege pe cei relevanți pentru Dvs:

Acțiune	Realizat
Identificați ceilalți participanți din rețeaua de producție, procesare și distribuție și organizați întâlniri periodice cu aceștia	✓
Discutați despre problemele, așteptările și obiectivele pe care le aveți fiecare	✓
Identificați punctele forte și cele slabe ale actorilor implicați, încercați să găsiți soluții împreună	✓
Identificați cerințele clienților	✓
Identificați cantitatea de produse pe care comercianții consideră că o pot vinde, capacitatea de producție a fermierilor și capacitatea de ambalare a procesatorilor. Rămâneți mereu în contact, pentru a vă putea adapta cerințelor.	✓
Cumpărați materiale colectiv	✓
Creați o marcă comună de produse	✓
Aflați cum puteți îmbunătăți calitatea producției și unde puteți inova (de exemplu în ceea ce privește ambalajul produsului, prezentarea acestuia și strategiile de marketing)	✓
Comunicați atributele produsului Dvs (ex: gust, ingrediente, prospețime) și procesele de producție folosite (ex: metodele tradiționale de producție, condițiile naturale de producție) prin intermediul unei varietăți de mijloace: ambalaje, postere, explicații directe date cumpărătorului...	✓
Oferiți volume mai mari și/sau game mai largi de produse	✓
Căutați noi piețe de desfacere	✓
Promovați-vă mai mult produsele	✓

Mai jos, vă prezentăm exemplul unei cooperări de succes.

Biocoop Sibiu

Biocoop Sibiu este o cooperativă formată din 10 familii multilingve care oferă produse biologice (lactate, plante medicinale, produse din carne, etc). Cooperativa are un magazin în orașul Sibiu, care a fost fondat în anul 2004 ca primul (!) magazin-bio din România. Unele dintre familiile implicate oferă turiștilor și servicii de cazare în cadrul gospodăriilor. În afară de magazin, produsele sunt vândute direct din gospodăria agricultorilor și la târgurile locale.

Pentru mai multe informații vezi:

www.biocoop.ro

Președintele cooperativei este

Willy Schuster:

willyschuster@yahoo.com.

LEADER

LEADER este prescurtarea pentru “Liason Entre Actions de Developpement de l’Economie Rurale” și înseamnă “Legături între economia rurală și acțiunile de dezvoltare”. Aceasta este o abordare folosită de Grupurile de Acțiune Locală (GAL) pentru a pune în aplicare și a finanța strategii locale de dezvoltare, pentru a promova parteneriatele public-private folosind o abordare multi-sectorială și pentru a încuraja cooperarea și stabilirea de rețele locale.

Programele Leader pot oferi bune oportunități de cooperare între fermele mici și mijlocii din zonele montane.

Programele LEADER pot sprijini rețelele de producție, procesare și distribuție în diferitele lor activități. LEADER poate acționa ca platformă regională aducând împreună oamenii potriviți pentru demararea unei cooperări

- Se pot desfășura diferite activități de negociere (lobbying) cu organizațiile și instituțiile regionale pentru a se obține măsurile politice dorite
- Se pot acorda finanțări și suport pentru identificarea unui bun manager în dezvoltarea produselor alimentare tradiționale/de munte
- Se pot acorda fonduri pentru investiții, marketing și cooperarea sectorului alimentar cu alte sectoare regionale sau actori interesați.

Toate acestea înseamnă că agricultura rurală la scară mică/mijlocie poate fi baza pentru dezvoltarea de proiecte LEADER, ducând la îmbunătățirea comunicării și creării unor rețele între actorii implicați în producția, procesarea și comercializarea produselor.

Aceasta se realizează prin organizarea de întâlniri și workshopuri de lucru pentru a stabili parteneriate locale și pentru a asigura investiții financiare.

Pentru mai multe informații despre Leader contactați **Autoritatea de Management pentru Programul Național de Dezvoltare Rurală, Direcția Generală Dezvoltare Rurală din Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale: B-dul Carol I, nr.24, Sect.3, București,**
Tel: 021-307 85 11, E-mail feadr@madr.ro, leader@madr.ro, Web: www.madr.ro, www.pndr.ro.

Fiecare județ dispune de un Compartiment de Dezvoltare Rurală Județeană, prin intermediul căruia puteți contacta Grupurile de Acțiune Locală.

Pentru mai multe informații puteți de asemenea contacta Directoratele Regionale pentru Agricultură la următoarele numere de telefon:

Alba 0258/806.134, **Argeș** 0248/219.168, **Bihor** 259/416.722, **Bistrița-Năsăud** 0263/217.102, **Botoșani** 0231/514.262, **Brașov** 0268/478.529, **Buzău** 0238/412.807, **Caraș Severin** 0255/214.015, **Cluj** 0264/591.752, **Covasna** 0267/351.829, **Harghita** 0266/371.898, **Hunedoara** 0254/215.570, **Maramureș** 0262/213.550, **Mureș** 0265/262.145, **Neamț** 0233/213.902, **Olt** 0249/416.388, **Prahova** 0244/593.210, **Satu Mare** 0261/710.064, **Sălaj** 0260/661.336, **Sibiu** 0269/210.894, **Suceava** 0230/511.039, **Teleorman** 0247/315.580, **Timiș** 0256/220.944, **Vaslui** 0235/311.802, **Vrancea** 0237/222.593

Exemplu de bune practici:

Cum mă poate ajuta LEADER?

„**Skye and Lochalsh Food Link**” este o companie de interes comunitar care primește suport financiar prin programul LEADER. Proiectul se desfășoară în Munții Cullin, pe Insula Skye și în nord-vestul Scoției.

Cooperativa include pescari, mici fermieri, proprietari de terenuri, culegători de scoici, procesatori alimentari, cofetari, brutari, comercianți cu amănuntul, hotelieri, restaurante și suporterii locali.

Grupul a avut succes în:

- Stabilirea legăturilor între producători, puncte de vânzare și desfacere a produselor alimentare și consumatori
- Dezvoltarea de cooperări între sectorul alimentar și cel turistic
- Prestarea unui serviciu local de distribuție a produselor alimentare
- Stimularea producției alimentare locale și stabilirea de noi afaceri
- Promovarea beneficiilor economice, de mediu, sociale și de sănătate ale unei alimentații locale
- Îmbunătățirea accesului consumatorilor din regiune la alimente proaspete, sănătoase și accesibile din punct de vedere financiar

Proiectul „Food Link Van” s-a bucurat de un succes deosebit: cu ajutorul unor mici furgonete, se colectează alimente de la 26 producători, de două ori pe săptămână. Acestea se distribuie la peste 60 de hoteluri, restaurante, atracții turistice și comercianți cu amănuntul din întreaga zonă, susținând procesul de distribuție și ajutând la maximizarea legăturilor între producători, consumatorii locali și turiștii din zonă.

Sfaturi practice

Din păcate, nu avem toți darul lui Obama pentru discursuri și comunicare. Dar, din fericire aceste abilități pot fi învățate. Marketingul și abilitățile de comunicare a produselor sunt importante. De asemenea, este folositor să știm cum se pot accesa fondurile de suport în dezvoltare și să avem aptitudini antreprenoriale. Ar putea fi util să putem înființa o cooperativă. În sfârșit, există informații utile cu privire la ambalarea, prelucrarea produselor și a reglementărilor referitoare la igiena alimentară. Dacă credeți că aveți nevoie de ajutor în aceste privințe, puteți apela la una dintre următoarele instituții:

Formare profesionala și suport pentru producători

Federatia Agricultorilor de Munte Dorna

str. Oborului, nr. 11
Mun. Vatra Dornei
cod 725700
jud. Suceava

Tel/Fax: 0230.375.037

www.famdorna.ro

Persoana de contact:

Carmen Catuna, consultant ferme

Fundatia pentru Educatie si Dezvoltare Locala Agapis

B-dul Mihai Viteazu,
nr. 58/C, cam. 5, 450090
Zalău, Sălaj, România

Telefon: +4 0722 889 951

Fax: + 4 0260 620 002

www.agapis.ro

E-mail : office@agapis.ro

Fundatia Civitas

Cluj-Napoca
B-dul. 21 Decembrie 1989,
Nr. 108/22,
400124 Cluj-Napoca, Jud. Cluj,
Romania

Tel: +40-264-590.554

Fax: +40-264-590.555

www.civitas.ro

E-mail: office@civitas.ro

Pentru informații despre cursuri și calificări oferite de **Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale** contactați:

Danut Gitan, Consultant la Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
dangatan@cefidec.ro

Următoarele consilii județene oferă suport micilor producători și organizează adesea târguri cu produse alimentare tradiționale. Dacă sunteți interesați să participați la astfel de târguri și să cooperați cu alte persoane interesate puteți afla mai multe informații contactând:

Consiliul Județean Mureș

Strada Primăriei nr. 2
540026 Tîrgu Mureș, județul Mureș

Tel: 0265-263.211
Fax: 0265-268.718
E-mail: cjmures@cjmures.ro

Consiliul Județean Brașov

Adresa: B-dul Eroilor nr. 5, cam. 10
Brașov, România
Cod Poștal: 500007

Tel: + 40 - (268) - 410.777 int. 198
Fax: +40 - (268) - 475.576
E-mail:
relatii publice.cj@judbrasov.ro
office.cj@judbrasov.ro

Consiliul Județean Alba

Piata Ion I.C.Brătianu nr. 1
ALBA IULIA, 510118

Tel: 004 0258 813380
Fax: 004 0258 813325
E-mail: cjalba@cjalba.ro

Consiliul Județean Harghita

P-ta Libertatii nr.5
Miercurea Ciuc ; 530140

Tel: (004) 0266.20.77.00
Fax: (004) 0266.20.77.03
Email: office@cchr.ro

Agentia de Dezvoltare Regionala Nord-Est

Str. Lt. Draghescu, nr. 9
Piatra Neamt 610125

Tel: +40 233 218071
Fax: +40 233 218072
E-mail: adnrdest@adnrdest.ro

Agentia de Dezvoltare Regionala Centru

Str. Decebal Nr. 12
510093, Alba Iulia

Tel: (+40) 258 - 818616
Fax: (+40) 258 - 818613
E-mail: office@adrcentru.ro

Rețeaua SLOW Food în România:

În România exista 10 conviii (grupuri de consumatori) care organizează activități în diferite comunități. Următoarele sunt situate în zone montane: Brașov, Bran-Moeciu, Cluj-Transilvania, Turda, Tarnava Mare, Tara Fagarasului, Sibiu. Pentru mai multe informatii vezi:

www.slowfood.com/international/4/where-we-are

Alte ONGuri active în domeniul produselor alimentare tradiționale

EcoRuralis

Str. David Ferencs (Francisc),
nr 10, ap. 5
Cluj-Napoca, Jud. Cluj
400102 Romania

www.ecoruralis.ro
E-mail: ecoruralis@gmail.com

Fundatia ADEPT

Str. Principală nr. 166
Saschiz, Mureș 547510
Romania

Tel: 40 (0)265 711635
Fax: 40 (0)365 814076
www.fundatia-adept.org
Contact person: Lenke Balint

WWF Maramureș

WWF Programul Dunăre-Carpați
România
Proiect One Europe More Nature

Tel.: +40 262 224 035
www.panda.org/dcpo
e-mail: editp@nvn.ro, lacisz@nvn.ro
Persoane de contact:
Edit Pop, Laszlo Szanto Mai multe
informații?

Mai multe informații?

Toate informațiile suplimentare pot fi găsite pe site-ul **www.mountaintrip.eu**
Vă oferim mai multe broșuri:

- despre marketingul produselor pe munte,
- despre legăturile dintre turism și produse de calitate din zone montane,
- despre produsele de munte și măsurile politice necesare punerii lor în practică.

Fundatia Adept a publicat de asemenea o broșură asupra normelor de igiena alimentară, disponibilă la: **www.fundatia-adept.org/bin/file/foodhygiene_r.pdf**

Mai multe informații despre accesarea de fonduri și înființarea de proiecte, pot fi găsite și pe site-ul mountainTRIP. Informații complementare despre posibilități de finanțare pot fi găsite pe site-ul Ecoruralis la:

www.ecoruralis.ro/web/ro/Home/Subventii_

Informații de contact

Această broșură se bazează pe rezultatele proiectului de cercetare EuroMARC.

Obiectivul principal al proiectului EuroMARC a fost de a evalua percepțiile și interesul pentru produse alimentare din zonele de munte în rândurile consumatorilor și comercianților europeni, cu scopul de a găsi modalități de a îmbunătăți aceste produse, contribuind astfel la îmbunătățirea și gestiunea durabilă a diversității biologice, rurale, culturale și economice a arilor montane.

EuroMARC este un proiect inițiat de către Euromontana, Asociația Europeană pentru Cooperarea între Zonele Montane. Informațiile complete despre proiect sunt disponibile în limbile franceză, engleză și germană la www.mountainproducts-europe.org

EUROMONTANA

**Place du Champs de Mars, 2
1050 Brussels
Belgium**

Tel: +32.2.280.42.83.

Fax: +32.2.280.42.85.

www.euromontana.org

Contact person:

Marie Guitton

marie.guitton@euromontana.org

Ancuta Pasca

ancuta.pasca@euromontana.org

Textul și realizarea acestei broșuri au fost elaborate în cadrul proiectului mountain.TRIP:

**mountain.TRIP Workpackage 6,
c/o the Mountain Research Initiative
Institute of Geography, University of Bern**

Tel: +41 31 631 51 41

drexler@giub.unibe.ch

www.mountaintrip.eu

Conținuturile în limba română și informațiile relevante la nivel regional au fost elaborate în cadrul proiectului mountain.TRIP:

**Catalina Munteanu
Centre for Mountain Studies
University of Highlands and Islands,
Perth College UHI, Scotland
catalina.munteanu@perth.uhi.ac.uk**

Imaginile din această broșură au fost obținute prin bunăvoința Fundației Adept Transilvania

